

Dellacherhuis (foto Haus Dellacher).

Zes iconische huizen en hun verhalen

Oostenrijks modernisme

TEKST: NATASCHA DRABBE

Ontdek zes iconische modernistische huizen in Oostenrijk, elk met een unieke architectonische visie en bijzondere geschiedenis. Van Josef Franks tijdloze Villa Beer tot het experimentele Steinhuis van Günther Domenig; deze woningen tonen de rijkdom en diversiteit van het Oostenrijks modernisme.

Nieuw licht op wonen als culturele en maatschappelijke uitdrukking

de tuin straalt de woning een uitzonderlijke huiselijkheid uit.

Franks ideeën over het 'huis als pad en plaats' zijn nog steeds tastbaar aanwezig. Zijn benadering van modernisme en zijn visie op een geordend maar levendig interieur maken Villa Beer tot een uitzonderlijke ervaring. Sinds 1987 is het huis beschermd monument en grotendeels in

vel-verdiepingen is weer als vanouds; de lichtinval, kleurenschema's en ruimtelijke indeling zijn in ere hersteld. In 2022 werd zelfs een fotovoltaïsch systeem toegevoegd, passend binnen het historische karakter.

De sculpturale indeling volgt het gedachtegoed van De Stijl, met een smalle Nederlandse spiraaltrap als centraal element dat een speciale vergunning vereiste. De noordzijde heeft kleinere kamers, terwijl de zuidzijde een opval-

lend hoge woonkamer biedt. Dankzij grote ramen en glazen deuren krijgt het interieur een open, lichte uitstraling.

De ramen die bijna van muur tot muur reiken, kunnen volledig geopend worden. Hierdoor ontstaat een open sfeer die doet denken aan een tuinzaal. Wonen in dit huis is wonen in een ruimtelijk kunstwerk.

Villa Rezek

Villa Rezek is een mooi voorbeeld van Weense modernistische architectuur uit het interbellum. De villa werd in 1933 ontworpen door architect Hans Glas (1892-1960) voor een Joods echtpaar dat kort daarna moest vluchten voor het opkomende naziregime.

originele staat gebleven. De villa ondergaat een grondige restauratie in samenwerking met het de Rijksdienst voor Monumentenzorg van Oostenrijk. Vanaf het voorjaar in 2026 opent Villa Beer permanent voor publiek. Dan zal het dienstdoen als museumwoning met programmering van culturele evenementen, symposia en een *research in residence*-programma.

Sinds 2022 is Villa Beer opgenomen in het internationale netwerk Iconic Houses. Daarmee krijgt deze parel van moderne architectuur de erkenning die zij verdient, als levende plek waar architectuur voelbaar wordt.

Rietveldhuis in Werkbundsiedlung

In de Weense Werkbundsiedlung staat een bijzonder rijhuis, ontworpen door Gerrit Rietveld (1888-1964) in 1931. Dit modernistische monument werd recent gerenoveerd met steun van het Weense Stadsvernieuwingsfonds in samenwerking met Rijksdienst voor Monumentenzorg van Oostenrijk.

Rietveld's oorspronkelijke ontwerp met zijn vijf splitte-

Het ontwerp toont invloeden van Adolf Loos, Josef Frank en Ludwig Mies van der Rohe. Strakke lijnen, een functionele indeling en ingetogen elegantie typeren het gebouw.

Opvallend kenmerk is de volledig wegschuifbare glasgevel die de leefruimte opent naar de tuin. Dit element, vergelijkbaar met dat van Villa Tugendhat, creëert een open, bijna sanatoriumachtige sfeer – passend bij de opdrachtgevers, beiden arts. De zuidzijde van het huis is licht en transparant met grote ramen, terrassen en een prachtig uitzicht over de heuvels.

Na jaren van verval werd de villa gerestaureerd door architect Max Eisenköck die het huis zo trouw mogelijk aan het oorspronkelijke ontwerp herstelde. Binnen weerspiegelt het interieur nu de verfijnde Weense wooncultuur van de jaren 1930. Originele meubels en de gevarieerde kamerindeling geven een authentiek beeld van de woonidealen uit het modernistische tijdperk.

Villa Rezek vormt daarmee een zeldzaam en waardevol venster op de architectuur en levensstijl van het vooroorlogse Wenen.

De selectie met meesterwerken van onder anderen Raimund Abraham en Gerrit Rietveld werpt een nieuw licht op wonen als culturele en maatschappelijke uitdrukking, zoals in het appartement van Margarete Schütte-Lihotzky.

Een recente ontdekking is de pas gerestaureerde museumwoning van de tot dusver weinig bekende architect Hans Glas, die voor het eerst voor bezoekers geopend is. Alle huizen maken deel uit van het Iconic Houses Network en zijn publiek toegankelijk – als museumwoning, onderzoeksplek of voor een bijzondere overnachting.

Villa Beer

Villa Beer is gebouwd tussen 1929 en 1930 door Josef Frank (1885-1967) en Oskar Wlach (1881-1963) in opdracht van de familie Beer. Architectuurcriticus Friedrich Achleitner noemde het 'waarschijnlijk het belangrijkste voorbeeld van Weense wooncultuur uit het interbellum'.

Ondanks de royale afmetingen, het deels open ruimteconcept en de grote ramen die uitkijken op

Foto boven:
Inkijk in Rietveldhuis
(foto Rupert Steiner).

Foto hiernaast:
Villa Beer (foto Anja
Hitzenberger).

Foto rechterpagina:
Villa Rezek (foto Stefan
Oláh).

Alle woningen zijn publiek toegankelijk

Het Dellacherhuis

Het Dellacherhuis is een icoon van de Oostenrijkse naoorlogse architectuur, ontworpen door Raimund Abraham (1933–2010) voor zijn jeugdvriend Max Dellacher. Gelegen in het heuvelachtige zuiden van Oberwart straalt het witte, symmetrische huis met zijn kubusvormige volumes en klassieke trap naar de tuin tijdloze kracht uit.

Binnen is de ruimte tot het essentiële beperkt, maar de strakke structuur en dramatische vormen zorgen voor een monumentale sfeer. Abraham benadrukte de diepe verbondenheid tussen architectuur en locatie: "Elke architectonische creatie is een confrontatie met de betreffende plek".

Het huis, in 2007 beschermd als monument, is sinds 2016 zorgvuldig gerestaureerd door architect Johannes Handler, samen met Rijksdienst voor Monumentenzorg van Oostenrijk.

Vanaf 2020 is het opengesteld voor rondleidingen

*Foto boven:
Domenig Steinhuis (foto
Helga Rader).*

*Foto hiernaast:
Badkamer Margarete
Schütte-Lihotzky
Centrum (foto Bettina
Frenzel).*

*Foto links op
rechterpagina:
Detail interieur
Dellacherhuis (foto Haus
Dellacher).*

*Foto rechts op
rechterpagina:
Interieur Domenig
Steinhuis (foto Gerhard
Mauer).*

én overnachtingen – een unieke kans om deze architectuur zelf tijdens een verblijf te beleven.

Margarete Schütte-Lihotzky's Appartement

Sinds oktober 2022 is het voormalige appartement van Margarete Schütte-Lihotzky, Oostenrijks bekendste en meest invloedrijke vrouwelijke architect, opengesteld als het MSL Centrum. Deze plek in Wenen biedt bezoekers de kans om haar leven en werk van dichtbij te ervaren.

Schütte-Lihotzky (1897-2000), geroemd om haar sociaal geëngageerde ontwerpprincipes, woonde de laatste dertig jaar van haar leven in dit appartement dat ze zelf ontwierp.

Haar visie combineerde traditionele Weense wooncultuur met moderniteit en functionele ruimtelijkheid, gericht op zelfstandigheid voor vrouwen. Het appartement, inclusief het originele meubilair en de badkamer, is deels gereconstrueerd en sinds 2021 beschermd als monument.

Het MSL Centrum is niet alleen museum, maar ook een onderzoeksplek die zich richt op de zichtbaarheid van vrouwelijke pioniers in de Oostenrijkse architectuur. Door hun bijdragen te documenteren en te tonen, draagt het centrum bij aan meer erkenning voor vrouwen in de publieke ruimte.

Bezoekers kunnen de sfeer van het compacte, doordacht ingerichte appartement zelf ervaren. Het interieur weerspiegelt de idealen van Schütte-Lihotzky: een kleine woning met grote ideeën over wonen, onafhankelijkheid en maatschappelijke betrokkenheid.

Domenig Steinhuis

Het Steinhuis aan het Ossiacher meer is een iconisch en experimenteel meesterwerk van de Oostenrijkse architect Günther Domenig (1934-2012). Over een periode van dertig jaar ontwikkelde hij dit expressieve bouwwerk als een persoonlijke en artistieke zoektocht naar de essentie van architectuur. Domenig transformeerde elementen uit het Karintische Alpenlandschap en archetypische boerderijen tot een

complexe ruimtelijke compositie, gekenmerkt door 'architectonische breuken' en expressieve vormen. Het Steinhuis, een sculptuur van staal, glas en beton, groeide uit tot een sleutelwerk binnen de Oostenrijkse architectuurgeschiedenis en wordt vaak in verband gebracht met het deconstructivisme. De op maat gemaakte constructiedetails leidden bovendien tot productinnovaties in samenwerking met de bouwsector.

Na Domenig's overlijden werd het huis tot beschermd monument verklaard en in 2016 opgenomen in het internationale Iconic Houses netwerk. Ondanks schade door modderstromen in 2020 wordt het sinds 2021 zorgvuldig gerestaureerd onder leiding van Domenig's leerling Georg Wald.

Vandaag de dag is het Steinhuis meer dan een museum. De stichting die Domenig in 2008 oprichtte, zet zijn visie voort door het huis open te stellen als kenniscentrum, werkplaats en plek voor creatieve uitwisseling. Hier leeft zijn nalatenschap voort als bron van inspiratie voor architectuur en kunst.